EVROPSKÝ PARLAMENT 2009 - 2014

Dokument ze zasedání

4. 9. 2013 B7-0377/2013

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázky k ústnímu zodpovězení B7-0213/2013

v souladu s čl. 115 odst. 5 jednacího řádu

o druhé zprávě o provádění strategie vnitřní bezpečnosti EU
(2013/2636(RSP))

Juan Fernando López Aguilar
za Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

B7-0377/2013

Usnesení Evropského parlamentu o druhé zprávě o provádění strategie vnitřní bezpečnosti EU
(2013/2636(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. dubna 2013 nazvané „Druhá zpráva o provádění strategie vnitřní bezpečnosti EU“ (COM(2013)0179),

– s ohledem na své usnesení ze dne 22. května 2012 o strategii vnitřní bezpečnosti Evropské unie[1],

– s ohledem na své usnesení ze dne 11. června 2013 o organizované trestné činnosti, korupci a praní peněz: doporučené kroky a iniciativy (průběžná zpráva)[2],

– s ohledem na Stockholmský program a akční plán provádění Stockholmského programu (COM(2010)0171),

– s ohledem na strategii vnitřní bezpečnosti Evropské unie, kterou přijala Rada dne 25. února 2010,

– s ohledem na závěry Rady ze dne 7. června 2013, jimiž se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti na období let 2014 až 2017,

– s ohledem na zprávu Europolu o situaci a vývoji terorismu v EU (TE-SAT) v roce 2013,

– s ohledem na posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU (SOCTA) v roce 2013 vypracované Europolem,

– s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise o posouzení politického cyklu EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti v letech 2011–2013 (SWD(2013)0017),

– s ohledem na článek 2 a čl. 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a na hlavu V kapitoly 1, 2, 4 a 5 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

– s ohledem Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na její články 6, 7, 8, čl. 10 odst. 1, články 11, 12, 21, 47 až 50, 52 a 53,

– s ohledem na příslušnou evropskou judikaturu a judikaturu ústavních soudů členských států týkající se kritéria proporcionality a skutečnosti, že ji veřejné orgány v demokratické společnosti musí uplatňovat,

– s ohledem na příslušná rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva,

[1] Dokument P7_TA(2012)0207.
[2] Dokument P7_TA(2013)0245.

– s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro lidská práva migrantů Françoise Crépeaua uvedenou ve studii ze dne 24. dubna 2013 a nazvanou „správa vnějších hranic Evropské unie a její dopad na lidská práva migrantů“,

– s ohledem otázku Komisi o druhé zprávě o provádění strategie vnitřní bezpečnosti EU (O-000068/2013/ – B7-0213/2013),

– s ohledem na čl. 115 odst. 5 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva navazuje na Maastrichtskou smlouvu, která zavedla prostor bezpečnosti, svobody a práva, a umožňuje položit základy pro rozvoj bezpečnostní politiky EU a bezpečnostní agendy sdílené EU a jejími členskými státy, která musí vycházet z právního státu a dodržování demokratických hodnot, veřejných svobod, základních práv a solidarity a podléhat demokratické kontrole na evropské i vnitrostátní úrovni; vzhledem k tomu, že tyto předpoklady odrážejí mezinárodní závazky EU a jejích členských států, a to zejména ty, které vyplývají z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z dohod OSN, jejichž jsou smluvními stranami;

B. vzhledem k tomu, že se bezpečnostní politiky nemohou zabývat pouze represí, ale musí se také zaměřovat na prevenci, která je klíčová zejména v době, kdy narůstající hospodářské a sociální nerovnosti zpochybňují sociální pakt a skutečné uplatňování základních práv a veřejných svobod;

C. vzhledem k tomu, že bezpečnost občanů EU je zásadní; vzhledem k tomu, že vnitřní a vnější aspekty bezpečnosti jsou rovněž důležité;

D. vzhledem k tomu, že se členské státy a Komise dosud nezabývaly všemi dopady vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, a vzhledem k tomu, že Parlament hraje tudíž se svými stanovisky i nadále relativně okrajovou úlohu, zejména pokud jde o potřebu zohledňovat Listinu základních práv Evropské unie, protože není začleněn do rozhodovacího procesu[1];

E. vzhledem k tomu, že strategie vnitřní bezpečnosti na období let 2010–2014 určila pět prioritních oblastí, v nichž může EU poskytnout přidanou hodnotu: zastavit aktivity mezinárodních zločineckých sítí a pomáhat při jejich rozbíjení, předcházet teroristickým útokům, zvýšit úroveň kybernetické bezpečnosti, zajišťovat zabezpečení hranic a zvýšit odolnost vůči přírodním katastrofám; vzhledem k tomu, že tato strategie může být uplatňována pouze tehdy, pokud bude dbát na volný pohyb osob, práva migrantů a žadatelů o azyl a dodržování všech mezinárodních závazků EU a jejích členských států;

F. vzhledem k tomu, že druhá výroční zpráva o provádění strategie vnitřní bezpečnosti potvrdila, že všech pět cílů zůstává v platnosti, a nastínila současný stav, dosažené výsledky a další postup;

1. považuje za politováníhodné, že druhé sdělení Komise o provádění strategie vnitřní bezpečnosti ze dne 10. dubna 2013 vyjadřuje určitou kritiku činností vykonávaných v rámci této strategie a potvrzuje tytéž priority jako původní sdělení z listopadu 2010, a

[1] Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2010 o stavu dodržování základních práv v Evropské unii (2009) − účinné provádění po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, Úř. věst. 169 E, 15.6.2012, s. 49.

zejména nezohledňuje dopady začlenění Listiny základních práv do práva Unie, kdy se většina ustanovení této listiny nevztahuje pouze na občany EU, ale na každého, kdo se nachází na území EU;

2. bere na vědomí činnost zaměřenou na vytvoření strategie vnitřní bezpečnosti i hlavní zásady této strategie, jejímž cílem je umožnit všem orgánům a institucím EU a členským státům směrovat k týmž cílům; zdůrazňuje, že svoboda, bezpečnost a spravedlnost představují cíle, které je nutné sledovat souběžně, a připomíná, že pokud chceme dosáhnout svobody a spravedlnosti, musí být bezpečnost vždy prosazována v souladu se zásadami, které jsou stanoveny ve Smlouvách, s právním státem a závazky Unie v oblasti základních práv; domnívá se, že bezpečnostní opatření EU by se měla soustřeďovat na činnosti, u nichž bylo prokázáno, že přispívají ke snižování kriminality a k předcházení teroristickým útokům, a jež budou vykonávány v souladu se zásadami nezbytnosti, přiměřenosti, dodržování základních práv a na základě řádného dohledu a odpovědnosti;

3. připomíná, že Parlament je nyní plnohodnotným institucionálním aktérem v oblasti bezpečnostních politik, a je proto oprávněn aktivně se podílet na stanovování podoby a priorit strategie vnitřní bezpečnosti a na hodnocení příslušných nástrojů, a to i prostřednictvím pravidelných kontrol provádění strategie vnitřní bezpečnosti, které mají podle článků 70 a 71 SFEU společně vykonávat Evropský parlament, vnitrostátní parlamenty a Rada;

4. je toho názoru, že zásadním předpokladem účinné strategie vnitřní bezpečnosti je náležitá analýza bezpečnostních hrozeb, které je třeba řešit; připomíná Komisi její závazek vypracovat meziodvětvový přehled přírodních a člověkem způsobených hrozeb (úmyslných i neúmyslných) v EU; připomíná Evropské radě její povinnost uvedenou v článku 222 SFEU provádět pravidelné posuzování hrozeb v EU a vybízí Komisi, aby konkrétně navrhla nejlepší způsob realizace výše uvedených povinností, který bude spojovat stávající roztříštěná a úzce zaměřená posuzování hrozeb a rizik na unijní a vnitrostátní úrovni;

5. konstatuje, že účinnost Europolu při hodnocení a analýze teroristických hrozeb a další trestné činnosti do velké míry závisí na ochotě útvarů členských států poskytovat mu informace; navrhuje podpořit poskytování informací Europolu ze strany členských států posílením povinnosti členských států s Europolem spolupracovat;

6. připomíná, že jednou z hlavních hrozeb pro vnitřní bezpečnost EU je organizovaný zločin včetně mafie; s uspokojením bere na vědomí pokrok, kterého dosáhly členské státy a Komise v rámci politického cyklu EU zaměřeného na organizovanou a závažnou mezinárodní trestnou činnost, a vyzývá členské státy, aby obnovily své závazky a poskytly dostatečné zdroje; domnívá se, že je třeba podporovat společné právní normy a operační nástroje jako zabavování, evropské vyšetřovací příkazy a společné vyšetřovací týmy; domnívá se, že je nezbytné posílit soudní a policejní spolupráci mezi členskými státy a EU a se zeměmi mimo EU, a vyzývá k většímu zapojení Parlamentu do stanovování pokynů a hodnocení výsledků;

7. opakuje – na základě stávající spolupráce mezi Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty – svou myšlenku „parlamentního politického cyklu“ (řádně sladěného s předkládáním výročních zpráv Komise v této oblasti), který bude uzavírat výroční

zpráva Parlamentu o aktuálním stavu strategie vnitřní bezpečnosti;

8. domnívá se, že zvláštní pozornost je třeba věnovat potírání násilí na dětech a ženách;

9. vítá skutečnost, že boj proti nezákonnému obchodování se střelnými zbraněmi byl začleněn mezi priority EU pro boj proti organizované trestné činnosti; očekává však, že Komise připraví obecné strategické směřování, pokud jde o střelné zbraně, jež se bude zabývat i jejich používáním při pašování, organizovaném zločinu a terorismu;

10. vyjadřuje politování nad tím, že boj proti praní peněz nebyl zařazen – jak doporučoval Europol – mezi samostatné priority EU pro boj proti organizované trestné činnosti; rozhodně se domnívá, že další druhy organizované trestné činnosti jako praní peněz, trestná činnost v oblasti životního prostředí, trestná činnost podniků a korupce jsou propojené a vzájemně se podporující prvky, a vyzývá Komisi a Radu, aby z boje proti korupci a praní peněz bezodkladně učinily svou prioritu;

11. zdůrazňuje, že boj proti terorismu představuje v rámci strategie vnitřní bezpečnosti prioritu; zdůrazňuje, že podle Europolu je teroristická hrozba v EU skutečná, přestože má velmi mnoho podob, zpochybňuje však priority Unie v tomto ohledu, pokud jde o skutečný původ teroristických útoků; zdůrazňuje, že vedle represivních opatření je třeba se více zaměřovat na politiky v oblasti prevence; připomíná, že je třeba se více zaměřit na cílená politická opatření a informační služby a přidělit na ně dostatečné finanční a lidské zdroje, aby bylo možné teroristickým útokům skutečně předejít; připomíná, že je důležité předcházet financování terorismu, a s nadějí očekává návrh rámce pro soudní a správní opatření, jako je zmrazení finančních prostředků osob podezřelých z terorismu podle článku 75 SFEU; vyzývá Komisi a členské státy, aby řádně posoudily povahu a rozsah hrozby vyplývající z opětovné násilné politické radikalizace; domnívá se, že je klíčové rozvinout mechanismy, které umožní brzké odhalení náznaků takovéto radikalizace, a žádá Komisi a členské státy, aby to ve svých oblastech činnosti vzaly v úvahu, a to i pokud jde o prevenci; je znepokojen vzrůstající aktivitou osob, které jsou obecně označovány jako „osamělí vlci“, jsou občany EU nebo třetích zemí, cestují do oblastí konfliktů a poté se vrací na území EU, protože tyto osoby představují nový typ rizika, který není možný řešit za pomoci běžných protiteroristických metod; podporuje výměnu osvědčených postupů pro prevenci radikalizace mladých lidí a podporuje navrhovaný soubor nástrojů EU zaměřený na tuto oblast; očekává, že hodnocení rámcového rozhodnutí o boji proti terorismu všechny tyto parametry zohlední, a zdůrazňuje, že je třeba lépe propojit stávající nástroje pro boj proti terorismu;

12. vyzývá Komisi, členské státy a ostatní orgány a instituce EU, aby důkladně zkoumaly násilná pravicově extremistická hnutí na území Unie a přijímaly praktická opatření na potírání násilných činností těchto subjektů;

13. zdůrazňuje, že soukromý sektor, zejména finančnictví, hraje v boji proti organizované trestné činnosti a financování terorismu klíčovou úlohu tím, že odhaluje případy podvodů, praní peněz a dalších podezřelých transakcí a podává o nich zprávy; zdůrazňuje, že finanční sektor musí blíže spolupracovat s vládními agenturami na zjišťování nedostatků ve stávajících předpisech a uplatňovat při řešení těchto problémů inovativní techniky; zdůrazňuje, že je velmi důležité pochopit, že účinnost boje proti organizované trestné činnosti a terorismu závisí na integrovaném přístupu zahrnujícím všechny zúčastněné

subjekty na vnitrostátní i unijní úrovni;

14. domnívá se, že je třeba posílit odolnost kritických infrastruktur vůči přírodním či člověkem způsobeným katastrofám; lituje skutečnosti, že stávající směrnice o ochraně evropských kritických infrastruktur (2008/114/ES[1]) řádně nefunguje, a vyzývá Komisi, aby předložila návrh na zkvalitnění této směrnice;

15. domnívá se, že je třeba provést statistickou studii zaměřenou na přírodní rizika, v níž budou uvedeny nejkritičtější oblasti, protože ta by měla tvořit základ pro rozvoj automatického záchranného a reakčního systému, který bude účinně a rychle reagovat na mimořádné okolnosti;

16. domnívá se, že je mimořádně důležité rozhodně bojovat proti trestné činnosti poškozující životní prostředí a proti všem typům hospodářské trestné činnosti, která má velmi negativní dopad na životní podmínky občanů EU, zejména v době krize;

17. vítá skutečnost, že Komise oznámila iniciativu proti pašování cigaret, a mnoho si od této iniciativy slibuje;

18. bere na vědomí skutečnost, že se strategie vnitřní bezpečnosti prioritně zaměřuje na boj proti kyberkriminalitě; považuje kyberkriminalitu za rostoucí hrozbu pro EU a domnívá se, že umožňuje páchání další trestné činnosti; žádá Komisi, aby dala novému Evropskému centru pro boj proti kyberkriminalitě k dispozici dostatečné finanční prostředky, a naléhavě vyzývá všechny členské státy, aby ratifikovaly Úmluvu Rady Evropy o kybernetické trestné činnosti; připomíná, že zpracování a shromažďování osobních údajů v souvislosti se strategií vnitřní bezpečnosti musí být vždy v souladu se zásadami EU v oblasti ochrany údajů, zejména se zásadou nezbytnosti, přiměřenosti a zákonnosti, a s příslušnými právními předpisy EU a úmluvami Rady Evropy v této oblasti; zdůrazňuje, že v digitálním prostředí je třeba věnovat zvláštní pozornost dětem a že je důležité bojovat proti dětské pornografii; podporuje rozšíření globální aliance proti pohlavnímu zneužívání dětí prostřednictvím internetu;

19. opakuje, že zásadní podmínkou řádného provádění strategie vnitřní bezpečnosti je posílení policejní a soudní spolupráce v EU – mimo jiné prostřednictvím Europolu, Evropské policejní akademie (EPA) a Eurojustu a pomocí náležitých školení – a tato spolupráce musí zahrnovat příslušné orgány členských států i orgány, instituce a agentury EU; domnívá se, že se tato spolupráce nemusí omezovat na zjišťování totožnosti a zadržování osob podezřelých z trestné činnosti, ale měla by se také zaměřovat na prevenci trestné činnosti a recidivy; bere na vědomí příslušné návrhy Komise, včetně návrhu na reformu Eurojustu a předběžných návrhů právních předpisů pro zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce; zdůrazňuje, že je třeba zajistit dodržování zásady oddělení pravomocí mezi soudním a policejním odvětvím a zachovat jejich autonomii;

20. podporuje zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, zejména proto, aby účinněji chránil rozpočet Unie, a vyzývá Komisi, aby urychleně předložila příslušný návrh;

21. lituje skutečnosti, že strategii vnitřní bezpečnosti dosud chybí řádný „soudní rozměr“;

[1] Úř. věst. L 345, 23.12.2008, s. 75.

v souladu se Stockholmským programem připomíná, že je třeba posílit vzájemnou důvěru tím, že bude postupně rozvíjena evropská kultura soudnictví založená na rozmanitosti právních systémů a zároveň na jednotě vyplývající z evropských právních předpisů, a že tato kultura musí zahrnovat dodržování právního státu, demokratických hodnot a lidských práv a nesmí se omezovat na pouhé pronásledování osob podezřelých z trestné činnosti nebo terorismu; zdůrazňuje velký význam vzájemné důvěry jakožto předpokladu pro posilování soudní spolupráce a domnívá se, že jediným základem pro takovouto důvěru je stanovení a dodržování rovnocenných norem v oblasti občanských svobod a procesních záruk;

22. vítá význam, který je v rámci strategie vnitřní bezpečnosti přisuzován zabezpečení hranic, a domnívá se, že správa hranic, mobilita a migrace osob obecně také představují faktor vnitřní bezpečnosti a že politiky v oblasti imigrace, azylu, integrace, rozvoje a zaměstnanosti by tudíž měly být vytvořeny tak, aby řídily migrační toky v souladu s potřebami prostředí, které ovlivňují;

23. zdůrazňuje, že je důležité vyvinout integrovanou správu hranic zajišťující jednotnou, bezpečnou a vysoce kvalitní kontrolu vnějších hranic a zároveň usnadňující legitimní cestování přes vnější hranice a podporující mobilitu v schengenském prostoru; vítá nedávné zprovoznění schengenského informačního systému II a vyzývá agenturu eu-LISA, aby zajistila vysoce kvalitní řízení provozu tohoto nového systému; očekává, že nový systém dohledu nad evropskými hranicemi (EUROSUR) bude plně funkční do roku 2014, a domnívá se, že půjde o účinný nástroj, který přispěje k odhalování a prevenci přeshraničního zločinu a nelegálního přistěhovalectví a k boji proti těmto jevům a rovněž k ochraně a záchraně životů přistěhovalců; zdůrazňuje, že by měl být pečlivě analyzován možný vývoj nových systémů informačních technologií v oblasti migrace a správy hranic, jako jsou iniciativy „Smart Borders“, zejména s ohledem na zásady nezbytnosti a proporcionality, a tyto systémy by měly být případně vyvíjeny pouze po přijetí příslušných právních nástrojů; zejména vítá nedávnou dohodu dosaženou ohledně schengenského hodnotícího mechanismu a vyzývá Komisi, aby se ujala svých nových úkolů s cílem zajistit vysokou úroveň kompatibility s schengenským acquis v celém schengenském prostoru; zdůrazňuje, že opětovné zavedení kontrol na vnitřních hranicích by mělo být výjimečným opatřením, jež je možné použít pouze jako nejzazší možnost, a že by se přitom měly zvažovat nejen bezpečnostní aspekty, ale rovněž dopad na mobilitu a svobodu pohybu; zdůrazňuje, že migrace a skutečnost, že vnější hranice překračuje značný počet státních příslušníků třetích zemí, by samy o sobě neměly být považovány za hrozbu pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost; znovu vyjadřuje důraznou podporu vstupu Bulharska a Rumunska do schengenského prostoru a vyzývá Radu, aby s jejich přistoupením rovněž souhlasila, protože se tím posílí vzájemná důvěra a solidarita, jež jsou nezbytnými předpoklady pro zajištění vysokého stupně bezpečnosti v EU;

24. zdůrazňuje, že je důležité posilovat vzájemnou důvěru mezi policejními orgány s cílem podpořit spolupráci, společné vyšetřovací týmy a výměnu informací; v této souvislosti zdůrazňuje, že je klíčové, aby příslušníci policejních orgánů absolvovali evropské školení;

25. domnívá se, že je při vytváření a provádění strategie vnitřní bezpečnosti třeba více zohledňovat stávající interakci mezi vnitřním a vnějším rozměrem bezpečnostní politiky a že by orgány a agentury EU aktivní v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí měly své úkoly

plnit v plném souladu s hodnotami a zásadami právních předpisů EU a Listinou základních práv; vyzývá Komisi a členské státy, aby také posoudily dopad strategie vnitřní bezpečnosti na strategii vnější bezpečnosti EU, a to i s ohledem na povinnosti týkající se dodržování a podpory základních práv a svobod a demokratických hodnot a zásad stanovených v mezinárodních dokumentech, úmluvách a dohodách, k nimž přistoupily; vyjadřuje politování nad tím, že provádění pracovního plánu na rok 2011 pro posilování svazků mezi SBOP a aktéry v oblasti svobody, bezpečnosti a práva nepostupuje podle předpokladů, a naléhavě vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost, aby tuto činnost urychlila;

26. upozorňuje, že současná strategie vnitřní bezpečnosti skončí v roce 2014; vyzývá Komisi, aby začala připravovat novou strategii vnitřní bezpečnosti pro období 2015–2019, která zohlední vstup Lisabonské smlouvy v platnost a začlenění Listiny základních práv do práva Unie; domnívá se, že by tato nová politika měla být založena na hloubkovém nezávislém vnějším hodnocení stávající strategie a nástrojů, zohledňovat budoucí výzvy a být prováděna na základě rozsáhlých konzultací se zúčastněnými stranami; vyzývá Radu, aby před přijetím nové strategie vnitřní bezpečnosti řádně zohlednila související stanovisko Parlamentu;

27. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vnitrostátním parlamentům.